

DOI 10.26886/2520-7474.2(34)2019.2

UDC: 330. 332

**FOREIGN EXPERIENCE OF PARTICIPANTS OF THE STATE IN
IMPROVING INVESTMENT ATTRACTION OF THE REGION**

K. Lagler, Head of Business Counseling Department

Targit GmbH, Vienna, Austria

The article deals with theoretical study of foreign experience of state participation in increasing the investment attractiveness of the region, which is indicative for Ukraine. The results of the study of the current experience of China, Ireland and the USA in attracting foreign investments are presented, which confirms the constant search for tools to increase investment attractiveness in these countries. It is proved that the real instruments for creating a favorable investment environment in the international arena are state investment policy, tax system, banking system, etc.

Key words: investment, economic growth, world community, taxation, financial crisis, globalization.

керівник департаменту бізнес-консультування, Лаглер К. Зарубіжний досвід участі держави у підвищенні інвестиційної привабливості регіону / Targit GmbH, м. Відень, Австрія

В статті проведено теоретичне дослідження зарубіжного досвіду участі держави у підвищенні інвестиційної привабливості регіону, який є показовим для України. Представлено результати дослідження сучасного досвіду Китаю, Ірландії та США в напрямку залучення іноземних інвестицій, який підтверджує факт постійному пошуку інструментів підвищення інвестиційної привабливості в цих країнах. Доведено, що реальними інструментами формування сприятливого інвестиційного середовища на міжнародній арені є

державна інвестиційна політика, податкова система, банківська система і т.д.

Ключові слова: інвестиції, економічне зростання, світове співтовариство, оподаткування, фінансова криза, глобалізація.

Постановка проблеми. Розвиток регіональних інвестиційних процесів на сучасному етапі залежить від системи різних факторів, найважливішим з яких є активність державних і регіональних органів влади в управлінні інвестиційною привабливістю регіональної господарської системи за допомогою формування сприятливого інституційного середовища.

Процес залучення інвестицій безпосередньо залежить від зусиль держави в плані виконання його основних функцій: створення ринкових «правил гри» і жорсткий контроль за їх реалізацією. Необхідно усвідомлювати, що в умовах глобалізації і наростання конкуренції на міжнародній арені політика держави повинна бути стимулюючою в цілому. В Україні існує безліч інституційних проблем, що впливає на процес залучення потенційних інвесторів, і які, можуть бути вирішені за рахунок взаємодії держави з інвесторами, в першу чергу, іноземними. Зазначені обставини вказують на необхідність дослідження зарубіжного досвіду участі держави у підвищенні інвестиційної привабливості регіону як показового для України, що й визначило актуальність даної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні дослідженням процесу підвищення інвестиційної привабливості регіону займалися такі вчені-економісти як: В. Геєць, М. Герасимчук, Я. Жаліло, І. Лукінов, Б. Панасюк, А. Пересада та інші. Міжнародну детермінанту інвестиційних процесів досліджували: І. Бланк, Ю. Будюк, О. Вовчак, Д. Лук'яненко, Ю. Пахомов, А. Сухоруков та інші. До

переліку зарубіжних науковців-дослідників з даної проблематики варто віднести: Л. Альфаро, Р. Барроу, Ч. Брауна, К. Боренштейна, С. Ванга, Дж. М. Кейнса, Х. Лебенстайна, У. Лівіна, Е. Сап'єнца та інших.

Формулювання цілей статті. Метою статті є теоретичне дослідження зарубіжного досвіду участі держави у підвищенні інвестиційної привабливості регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження зарубіжної практики участі держави в підвищенні інвестиційної привабливості регіону необхідно для розробки перспектив розвитку інвестиційного процесу в суб'єктах господарювання України. Його конструктивний аналіз з позиції можливості використання у вітчизняних умовах дозволить прискорити вирішення цієї актуальної проблеми на регіональному рівні в умовах глобалізації.

Результати дослідження сучасного досвіду Китаю, Ірландії та США, зацікавлених у залученні іноземних інвестицій, показують, що ці країни йдуть шляхом створення профільованих організацій, що займаються повним переліком питань, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, включаючи і формування інвестиційної привабливості. Інакше перемогти в суперництві за іноземний капітал на світовому ринку і забезпечити його притік в необхідній кількості і якості дуже складно. Вибір країн в дослідженні обумовлений їх багаторічною активністю в постійному пошуку інструментів підвищення інвестиційної привабливості [3].

Китай є однією з найбільш стрімко розвиваючих країн. Саме тому не можна не звернути увагу на його інвестиційну політику. В результаті ефективної діяльності держави по залученню іноземного капіталу Китай досяг успіху по завоюванню зарубіжних ринків.

Ще в кінці 1970-х років уряд Китаю прийняв рішення зробити сферу залучення іноземних інвестицій пріоритетним напрямком всієї політики

держави. Ця країна першою зважилася на реалізацію ідеї створення «спеціальних економічних зон». Ці зони відрізнялися як ліберальним податковим режимом, так і значним зниженням адміністративних бар'єрів на шляху відкриття і ведення нового бізнесу. Велике значення в успіху створених економічних зон мали інвестиції з Гонконгу і Тайваню в економіку Китаю. Уже до кінця ХХ ст. в ці зони залучалося понад 50% всіх іноземних інвестицій [3].

Урядом Китаю були визначені пріоритетні галузі («мережі для експорту») - легка промисловість, електроніка. Для їх розвитку надавалися субсидії на придбання сировини і модернізацію заводів. Мета програми полягала в збільшенні кількості і поліпшенні якості китайських товарів, що експортуються в інші країни. Компаніям, що контролюються більш ніж на 25% іноземними інвесторами і входять до складу «мереж», надавалися спеціальні пільги та доступ до кредитів Центрального банку Китаю. В даний час ці компанії виробляють понад 80% китайських експортних товарів. Також були зменшені мита на імпорт товарів, необхідних для виробництва експортної продукції.

Дуже важливим заходом на шляху Китаю до успіху по завоюванню зарубіжних ринків стало створення чіткої системи інформування всіх інвесторів. Відкрита велика кількість інтернет-ресурсів, що розповідають про можливості інвестування в китайські підприємства і містять контакти потенційних партнерів по бізнесу. В результаті діяльності подібних проектів з'являються інтернет-сайти, що рекламують виключно китайські товари для зарубіжних покупців [5].

На фоні економічного зростання і підвищення впливу Китаю в світовій економіці однією з головних проблем для країни стає формування її оновленого і сприятливого іміджу. На думку експертів, незважаючи на відкритість Китаю та інтеграцію в світове господарство, існуюча нерівність у сприйнятті країни самими китайцями і зарубіжним

співтовариством не зменшується. Причиною цього є слабка уявлення світової спільноти про сучасний Китай і недостатнє розуміння процесів, що відбуваються в країні в даний час.

На сьогоднішній день уряд Китаю все ще слідує загальним підходам до розробці концепції оновленого уявлення. Основними ідеями є наступні: зміцнення уявлень про єдність інтересів Китаю із зовнішнім світом, про безумовну надійність країни в якості політичного партнера і компаньйона у підприємницькій сфері, необхідність підвищення довіри з боку зарубіжного співтовариства, зниження потенційно небезпечного способу високопродуктивності держави і перехід на інноваційний шлях розвитку. Починаючи з 2004 р, було посилено роботу з формування підходів сучасного уряду Китаю до проблеми підвищення інвестиційної привабливості країни [3;5].

В останнє десятиліття Китай приймає на державному рівні різні заходи щодо підвищення свого авторитету у світовому співтоваристві. Він використовує різні форми міжнародної та регіональної взаємодії – участь в АТЕС, ШОС, а також в Програмі економічного співробітництва в субрегіоні великого Меконгу, проведення постійних форумів китайсько-арабського і китайсько-африканського співробітництва, проведення переговорів про створення зон вільної торгівлі. Здійснюється просування китайських торгових марок на світовому ринку, в тому числі, і за підтримки органів державної влади у формі цільових разових акцій.

З моменту вступу Китаю до Світової організації торгівлі (СОТ) китайський уряд прийняв ряд важливих заходів, спрямованих на залучення в країну іноземного капіталу. Зазначені заходи, зокрема, передбачають: лібералізацію регулюючого режиму; зниження тарифів; зняття обмежень на інвестування в ключові сектори сфери послуг, включаючи телекомунікації, страхування, банкінг, торгівлю, розподіл,

логістику та ін. Нові умови полегшили доступ на китайський ринок не тільки великим транснаціональним корпораціям, а й малим і середнім закордонним компаніям. В результаті значно зріс приплив в країну капіталу у вигляді прямих іноземних інвестицій.

Виконуючи умови вступу до СОТ, уряд Китаю з 2006 р. скасував географічні та операційні заборони, які діяли щодо іноземних банківських установ, що практично повністю відкрило доступ зарубіжним банкам на китайський ринок. Згідно з новими правилами, іноземні банки можуть проводити операції в юанах з резидентами КНР в будь-якому регіоні Китаю. Для цього іноземний банк повинен зареєструвати в Китаї дочірній банк. Першим цією можливістю скористався англійський Standard Chartered Bank, за яким послідували й інші великі іноземні банки: Citigroup (США), HSBC (Англія), ABN AMRO (Нідерланди), Bank of East Asia (Гонконг) і HangSeng Bank (Гонконг).

Слід відмітити, як китайський уряд відреагував на світову фінансову кризу, яка спричинила за собою зниження темпів зростання економіки, зростання інфляції, скорочення позитивного сальдо зовнішньоторговельного балансу. У цих умовах уряд був змушений вживати додаткових заходів для збереження припливу іноземного капіталу. Зокрема, Міністерство промисловості і торгівлі відкрили «зелену лінію», призначення якої полягає в тому, щоб спростити реєстрацію підприємств з іноземним капіталом і стимулювати приплив прямих іноземних інвестицій.

Важливу роль в залученні прямих іноземних інвестицій відіграє стратегія підвищення інвестиційної привабливості. У зв'язку з цим, особливо цікавий є досвід Ірландії – країни, яка досягла успіху за рахунок активної і чітко сформульованої державної політики, спрямованої на розвиток певних галузей промисловості. Сьогодні

зарубіжними фірмами виробляється більше 2/3 всієї промислової продукції, а іноземні інвестиції дозволили досягти високих темпів економічного зростання [6].

В Ірландії з метою підвищення ефективності контролю за інвестиційною діяльністю було створено спеціальне Агенство по індустріальному розвитку Ірландії (The Industrial Development Authority – IDA Ireland). Уже в 1960-і рр. за його допомогою здійснювався активний пошук потенційних інвесторів, коли було необхідно заповнити недоліки в промисловій структурі економіки. Тоді акцентували на високотехнологічні підприємства, орієнтовані на експорт. Фіскальні стимули відображаються в зниженні ставок податку на прибуток. Дискреційні субсидії використовуються державою на вирішення актуальних проблем в галузі освіти. Ці дії дали можливість залучити значний обсяг іноземного капіталу.

Агентство по індустріальному розвитку Ірландії займається залученням іноземних інвестицій за допомогою податкової політики (тут встановлена одна з найнижчих податкових ставок на торгівлю – 12,5%), постійним інформуванням зарубіжних інвесторів про зміни в економічній сфері і залученням вкладень у високотехнологічні галузі. Агентство співпрацює з багатьма міжнародними компаніями (наприклад, Microsoft, яка має своє представництво в Ірландії), надає соціальні пільги для інвесторів, які відкривають філії своїх підприємств. В результаті діяльності цього Агентства залучення інвестицій в Ірландію за останні 15 років збільшилося з 1 млрд. до 30 млрд. дол [6].

Сучасна Ірландія є порівняно молодого державою, яка одержала свободу від британської колонізації лише в 1949 р. У 1970-х - початку 1980-х рр. вона заслужено відносилася до списку найбільш економічно слабких європейських держав. В країні період стрімкого зростання почався тільки з середини 1980-х. За цей час в Ірландії активно

розвивалися високі технології і фінансовий сектор, що дозволило країні вийти в число технологічних і фінансових лідерів Європи, ставши головним стратегічним плацдармом для входу в Європейський Союз компаній з Азії та Америки. Зокрема, в Ірландії відкрили свої філії, виробництва і штаб-квартири такі провідні світові ІТ - корпорації, як Apple, Google, Amazon, Microsoft, Facebook, Oracle, IBM, Intel, Dell, Hewlett-Packard, лідери світового фармацевтичного ринку – Glaxo Smith Kline, Pfizer, Novartis, Allergan, Schering-Plough і т.д., лідери ринку медичного обладнання – Johnson & Johnson, Bausch & Lomb, Abbott, Boston Scientific і т.д., а також багато підприємств з США, Японії, Великобританії та інших розвинених країн [3;6].

Основна частина цих компаній, залучена можливістю нульового оподаткування нерезидентів, «входила» в ірландську економіку через вільні економічні зони Дублін і Шеннон. Цей процес перебував під контролем держави через Агентство індустріального розвитку, яке безпосередньо взаємодіяло з інвесторами з США, Австралії, Японії, Південної Кореї, Тайвані, Великобританії, Німеччини, Нідерландів, де відкривало свої представництва.

У країні здійснюється активна державна інвестиційна політика. Підтримується розвиток дослідницьких центрів, технопарків та технологічних кластерів, формуються сприятливі умови для інвесторів (наприклад, надаються земельні ділянки і видаються гранти на реалізацію інноваційних проектів), удосконалюються бездротові мережі передачі інформації. Багато зусиль спрямовано на активізацію залучення капіталу у високотехнологічні галузі економіки, де потенційним інвесторам пропонуються вигідні податкові умови. Інвесторам, що відкривають філії своїх підприємств в економічно відсталих районах країни, Агентство також надає допомогу шляхом надання спеціальних пільг.

У 1999 році в Ірландії було скасовано нульове оподаткування нерезидентів на вимогу Євросоюзу. Ця обставина привела до значного зниження інвестиційної привабливості країни. Однак, включення Ірландії до складу ЄС дало можливість вже відкритим підприємствам функціонувати на європейських ринках. Незважаючи на негативне рішення Євросоюзу, високий міжнародний статус ірландських компаній разом з порівняно невисокими податками дозволили Ірландії залишитися в числі країн, привабливих для відкриття іноземними інвесторами підприємств, орієнтованих на ведення бізнесу на території Євросоюзу.

Найбільший інтерес Ірландія викликала у компаній, що функціонують в області високотехнологічних виробництв, зокрема, займаються розвитком телекомунікаційних технологій, розробкою і створенням комп'ютерних систем, а також виробництвом парфумерії та косметики, фармацевтичних та спеціальних хімічних препаратів, медичного обладнання та інвентарю для медичних установ, а також підприємств, що провадять діяльність у сфері нано- і біотехнологій. Зацікавленість таких компаній в ірландській економіці, в першу чергу, пояснюється практично повною відсутністю податків на роялті, рентні платежі і на відсотки по позиках, а також відсутністю податку на доходи фізичних осіб, отримувані з патентів на винаходи, створених на території цієї країни.

У зв'язку з масовим відкриттям дочірніх фірм великих ІТ і фармацевтичних компаній з боку Великобританії і США надійшли звинувачення в створенні Ірландією податкового притулку, що сприяє приховуванню податків корпорацій. Однак, міцність міжнародної позиції Ірландії разом з єдністю її податкової системи сприятиме популярності схеми «Double Irish» («Подвійний ірландець») у фахівців з податкової

оптимізації з усіх розвинених країн, залишаючись абсолютно законним способом мінімізації податку на прибуток.

В даний час ірландська економіка знаходиться у великій залежності від стану світових ринків, що обумовлено активним залученням іноземних інвестицій. Особливо гостро відчувається залежність від стану економіки США, яка є найбільшим діловим партнером Ірландії (на їх частку припадає близько половини іноземних інвестицій) [4].

Слід зазначити, що Ірландія входить в топ-10 світового рейтингу країн за показником якості життя своїх громадян, що вимагає регулярних надходжень до бюджету. До великої статті витрат відносяться щорічні державні витрати на освіту, охорону здоров'я, розвиток суспільства, культуру. Причому Ірландія, будучи країною з дуже маленьким внутрішнім ринком, не може допустити підвищення податків, що неминуче призведе до скорочення числа зарубіжних інвесторів.

Світова фінансова криза призвела не тільки до значного падіння ВВП Ірландії, але і до скорочення числа робочих місць у багатьох організаціях. В результаті значно зросла частка безробітних, особливо у віці 25-30 років. Більшість з них знайшли роботу у Великобританії, США, та інших країнах, що зумовило сильне ослаблення потенціалу ірландської економіки. Частина громадян залишилася в якості безробітних, формуючи нове для Ірландії соціальне середовище.

Незважаючи на те, що з 2010 р. Уряд Ірландії взяв курс на скорочення витрат, борги цієї країни величезні і продовжують зростати, а за показником відношення заборгованості до ВВП, незважаючи на всі вжиті антикризові заходи, Ірландія залишається найбільш проблемною країною в світі [4].

У США величезна увага приділяється чітко розробленій державній інвестиційній політиці. Ще з 1998 р. тут організовані спеціальні міжнародні торговельні підрозділи в кожному штаті, які займаються залученням іноземного капіталу. Також в кожному штаті була створена своя підприємницька зона, в якій передбачені великі пільги для зарубіжних інвесторів. Фінансове стимулювання тут здійснюється шляхом зниження податкових ставок для інвесторів, надання дотацій і субсидій, фінансування НДДКР.

Інвесторам надається докладна інформація про інвестиційну ситуацію в тому чи іншому штаті, наявність робочих місць і кадрів, систему оподаткування і поточні ціни. Уряд США використовує такі заходи. По-перше, це прямі фінансові методи (надання позик, позик і кредитів), по-друге, фіскальні заходи (зниження податкових ставок) і, по-третє, податкові пільги (знижки і податкові кредити). Безумовно, особлива увага приділяється проектам, які спрямовані на розвиток галузей господарства, які є найбільш пріоритетними у розвитку того чи іншого штату.

Поряд з цим, інвестиційна політика США характеризується комплексним підходом, орієнтованим на зміну сукупності політичних, фінансових та інфраструктурних умов, факторів розвитку інвестиційного клімату як в окремому штаті, так в країні в цілому. На основі даного підходу створюються системи інтеграції підприємницької та фінансової сфер, а також об'єднуються фінансові ресурси держави і приватні особи, здійснюється кооперація іноземних інвестицій та державних лабораторій, приватного промислового сектора і фінансово-кредитних установ. Все це спрямовано на підвищення інвестиційної привабливості США.

Досвід проведення інвестиційної політики в США характеризується тим, що державна підтримка американських експортерів є переважно

інформаційною: створено ряд державних сайтів, які містять детальну інформацію для керівників американських компаній про потенційні можливості експорту товару і про зарубіжні ринки збуту. З ініціативи уряду розроблений спеціальний інтернет-портал (www.export.gov) для розміщення даних про укладені торгові договори із зарубіжними інвесторами та інформацію про нові можливості для американського бізнесу [4;6].

В США з 1934 р. заснований Експортно-імпортний банк (Ексімбанк), який є державним відомством по кредитуванню експорту. Дана структура допомагає здійснювати закупівлі товарів і послуг кредитоспроможними зарубіжними покупцями, які не можуть отримати грошові позики з традиційних кредитних організацій. Ексімбанк не є конкурентом з кредиторами приватного бізнесу, а дозволяє заповнити недоліки в областях комерційного і структурованого фінансування. Банк приймає на себе державні і кредитні ризики, які приватний сектор не має можливості або не хоче брати на себе. Ексімбанк сприяє вирівнюванню умов для експортерів США шляхом врівноваження з фінансуванням, наданим своїм експортерам іншими державами. Ексімбанк практично за 80 років своєї роботи стимулював експорт США на світові ринки на суму понад 400 млрд. дол.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, результати проведеного аналізу інвестиційної привабливості свідчать про те, що в обстежених країнах склалися сприятливі умови для підвищення інвестиційної привабливості, учасники якого реалізують необхідні інструменти.

По-перше, держава створює сприятливе інвестиційне середовище для підвищення інвестиційної привабливості регіону. По-друге, реальний сектор прагне ефективно використовувати інвестиції і забезпечувати інноваційний вектор розвитку. По-третє, створені

агентства (на громадських засадах) з контролю за інвестиційною діяльністю в регіонах, які організують інформаційну підтримку для інвесторів і реального сектора, а також формують інвестиційний імідж регіонів та реалізують інші напрямки, що сприяють підвищенню інвестиційної привабливості. Реальними інструментами також є: державна інвестиційна політика, податкова система, банківська система і т.д.

На жаль, в Україні кожен регіон емпірично, методом проб і помилок, намагається підвищити інвестиційну привабливість господарських систем. Тому, варто брати до уваги зарубіжний досвід участі держави у підвищенні інвестиційної привабливості регіону, який є показовим для України.

Література:

1. Грибіненко О.М. (2017) *Економічний розвиток України в умовах покращення інвестиційного клімату. Економічний простір*, 117, 75-86.
2. Деделюк К. (2015) *Актуальні виклики активізації інвестиційної діяльності регіонів України. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка*, 2(2), 133-137
3. *Досвід державного регулювання іноземних інвестицій у країнах світу.* <http://economicsissues.com.ua/zmist-zhurnalu/ekonomika-sogodennya-aktualni-pitannya-ta-perspektivi-2012-1/dosvidderzhavnogo-regulyuvannya-inozemnix-investicij-u-kra%D1%97nax-svitu/>
4. *Інвестиційна привабливість регіонів та інноваційна політика в контексті сталого економічного зростання.* <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/2/10.pdf>
5. *Інвестування: міжнародний досвід.* <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/25687/1/mono.pdf>

6. Карпович М. (2014) *Інвестиційний клімат в Україні та проблема реалізації інвестиційного потенціалу*. Національний університет "Острозька академія". Науковий блог.

<http://naub.oa.edu.ua/2014/investytsijnyjklimatvukrajiniaproblemarealizatsiji-investytsijnohopotentsialu/>

7. Лешанич Л., Гунда С. (2015) *Розвиток інвестиційної діяльності в Україні та шляхи подолання інвестиційної кризи*. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 31 (2), 43-49.

References:

1. Grybinenko O. M. (2017) *Ekonomichnyj rozvytok Ukrai'ny v umovah pokrashhennja investycijnogo klimatu*. [Economic development of Ukraine in conditions of improving the investment climate]. *Economic space*, 117, 75-86. [in Ukrainian].

2. Dedeljuk K. (2015) *Aktual'ni vyklyky aktyvizacii' investycijnoi' dijal'nosti regioniv Ukrai'ny*. [Actual Challenges of Activation of Investment Activities of Ukrainian Regions]. *Scientific herald of Mukachevo State University. Economics Series*, 2 (2), 133-137 [in Ukrainian].

3. *Dosvid derzhavnogo reguljuvannja inozemnyh investycij u kraih svitu*. [Experience of state regulation of foreign investments in countries of the world.] Retrieved from <http://economicsissues.com.ua/zmist-zhurnal/ekonomika-sogodennya-aktualni-pitannya-ta-perspektivi-2012-1/dosvidderzhavnogo-regulyuvannya-inozemnix-investicij-u-kra%D1%97nax-svitu/>

4. *Investycijna pryvablyvist' regioniv ta innovacijna polityka v konteksti stalogo ekonomichnogo zrostannja*. [Investment attractiveness of regions and innovation policy in the context of sustainable economic growth]. Retrieved from <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/2/10.pdf>

5. *Investuvannja: mizhnarodnyj dosvid. [Investing: International Experience]. Retrieved from <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/25687/1/mono.pdf>*
6. *Karpovych M. (2014) Investycyjnyj klimat v Ukrai'ni ta problema realizacii' investycyjnogo potencialu. [Investment climate in Ukraine and the problem of investment potential implementation]. National University of Ostroh Academy. Scientific blog. Retrieved from <http://naub.oa.edu.ua/2014/investytsijnyjklimatvukrajinitalproblemarealizatsiji-investytsijnohopotentsialu/>*
7. *Leshanych L., Gunda S. (2015) Rozvytok investycyjnoi' dijal'nosti v Ukrai'ni ta shljahy podolannja investycyjnoi' kryzy. [Development of investment activity in Ukraine and ways to overcome the investment crisis]. Scientific herald of Uzhgorod National University. Series: Right. 31 (2), 43-49. [in Ukrainian].*